

VÄSTSVENSKA
HANDELSKAMMAREN

REMISS

GÖTEBORG STADS NÄRINGSLIVSSTRATEGISKA PROGRAM
2017-11-24

Övergripande synpunkter

Västsvenska Handelskammaren vill börja med att tacka för möjligheten att svara på remissen.

Det är välkommet att Göteborgs stad vill ta ett strategiskt grepp om näringslivets utveckling fram till 2035. Arbetet har, som vi uppfattar det skett, i gott samarbete både i staden och hos näringslivet. Det har också varit positivt att de som tagit fram programmet rekryterats externt för att med nya ögon ta sig an denna centrala uppgift.

Göteborgsregionen står inför stora utmaningar när det kommer till sysselsättning, kompetensförsörjning, infrastruktur, digitalisering och företagsklimatet. Det näringslivsstrategiska programmet pekar här ut viktiga områden och i grunden är det ett steg i helt rätt riktning.

Strategierna för att uppnå målen ligger väl i linje med vad Västsvenska Handelskammaren länge drivit inom områden som kompetensförsörjning, infrastruktur, fysisk planering, attraktionskraft och företagsklimat.

En avgörande aktör för flera av de frågor som behöver hanteras för en bra näringslivsstrategi är Göteborgs stad. Det gäller skola och utbildning, det gäller stads- och samhällsplanering och det gäller den kommunala förvaltningens inställning till och förståelse för företagarens villkor. Vi hade gärna sett mer tydlighet kring Göteborg stad som aktör inom dessa områden och hur man ser på sin egen roll för ett gott näringslivsklimat samt något om vad man ser för utvecklingspotential i det arbetet.

BRG gör ett bra jobb för Göteborgsregionen och bidrar på många sätt till en bättre miljö för företagande och näringsliv men ansvaret för att driva igenom och stå upp för en näringslivsstrategi bör ligga närmare kommunstyrelsen med tanke på dess övergripande ansvar. Ansvaret för att implementera strategin är förhoppningsvis något som diskuteras en gång till när handlingsplaner ska tas fram. Men det skulle varit bra att utveckla och tydliggöra kommunstyrelsens och facknämndernas roll och framtida ansvar även på denna mer övergripande nivå.

Vi ställer oss alltså frågande till att BRG ensamt ska driva denna process. Huvudansvaret bör ligga närmare kommunstyrelsen för att programmet ska kunna ge en önskad effekt.

Vi saknar i programmet ett särskilt fokus på bostäder och kollektivtrafikens betydelse för att bidra till en uthållig men också hållbar tillväxt där produktiviteten ökar samtidigt som koldioxidutsläppen minskar. Det är frågor där staden är en avgörande aktör som i mycket kan påverka utvecklingen.

Tillgången på bostäder måste lyftas in för att det är av strategisk betydelse för näringslivets utveckling. För att hitta rätt kompetens måste människor ha någonstans att bo. Detta perspektiv är nödvändigt att ha med sig också på en strategisk nivå. En del frågor hänvisas till det planer och målsättningar som finns placerat hos olika facknämnder. Vi undrar om och i så fall hur det arbetet kommer att redovisas i den uppföljning som BRG, enligt strategin, ska genomföra.

Vi ställer oss lite frågande till den övergripande målbilden att Göteborgs stad ska vara en internationell förebild för förmågan att samarbeta. Naturligtvis ska man samarbeta när det är lämpligt men det har inget egenvärde utan är mer ett verktyg. Det viktiga är att vi skapar goda förutsättningar för näringslivet att verka i regionen, inte att alla nödvändigtvis är överens om allting.

Två perspektiv som vi anser är avgörande för att stärka näringslivets förutsättningar i regionen upplever vi helt saknas. Det ena rör fixeringen vid kommungränser. Vi anser att kommunerna i Göteborgsregionen bör arbeta för att spelreglerna för näringslivet blir mer lika mellan kommunerna.

Det är inte rimligt att reglerna för markanvisning eller upphandling ser olika ut beroende på om företagen vänder sig till Göteborg eller Mölndal med sitt ärende.

Det andra perspektivet som saknas är en diskussion gällande de kommunala bolagen och deras konsekvenser för näringslivet. Det är inte rimligt att Göteborg har fler kommunala bolag än både Stockholm och Malmö. Det är hämmande för näringslivet men innebär också en risk för att skattebetalarnas pengar används ineffektivt. En översyn av antalet kommunala bolag skulle leda till en vitalisering för näringslivet och en ökad kostnadseffektivitet som gagnar både näringslivet och skattebetalarna. Vi önskar också en diskussion kring bolagens styrelsesammansättning som vi anser behöver innehålla en hög grad av näringslivskompetens och inte enbart bestå av politiker.

Synpunkter på tre målsättningar

Målen som programmet pekar ut för att stärka Göteborgsregionens näringsliv är väl prioriterade och centrala för att stärka förutsättningarna för regionens näringsliv fram till 2035. Att ha som övergripande mål att skapa fler arbetstillfällen är högst angeläget.

Ett mål om att skapa fler välmående företag ser vi dock mycket väl skulle kunna ingå som ett mer övergripande mål för programmet som mycket väl kan vara mer relevant än att öka sysselsättningen för ett näringslivsstrategiskt program likt detta.

Vad gäller åtgärder och genomförande, för att få programmet att gå från ord till handling anser vi att de föreslagna åtgärder, indikatorer samt genomförande och uppföljning, som programmet föreslår överlag är i linje med vår uppfattning men vi upplever att några centrala åtgärder saknas och vissa av åtgärderna är allt för översiktligt formulerade. Vi saknar i stort mer konkreta åtgärder vad gäller strategierna. Överlag saknas också en insikt om målkonflikter i programmet och de olika roller som näringslivet respektive staden har i regionens utveckling. Att dessa erkänns är avgörande för att samarbetet mellan stad och näringsliv ska fungera och för att skapa goda förutsättningar för näringslivet.

Synpunkter på sex strategier

Kompetensförsörjning

De åtgärder som föreslås på kompetensförsörjningsområdet upplever vi är centrala och ligger också nära det arbete vi genomför på området. Vi upplever dock åtgärderna som allt för övergripande och skulle efterfråga något mer konkreta åtgärder. Vi genomför idag i vår regi flera projekt för att stärka kompetensförsörjningen såsom Mathivation, Svensk gymnasielärling, Move to Gothenburg och samverkan skola-näringsliv som i hög grad bidrar till detta arbete. Vi skulle för övrigt önska en större tydlighet kring vilka av åtgärderna på kompetensförsörjningsområdet som staden faktiskt kan påverka.

Attraktionskraft

På detta område tycker vi särskilt åtgärden kring att utveckla processer är central. Det är dock svårt att förstå vad denna åtgärd innebär. Vi är också förvånade att inte bostadsbyggandet betonas tydligare för att stärka stadens attraktionskraft även om det existerar i andra stödjande dokument. Vi som organisation arbetar idag kontinuerligt med att stärka och utveckla berättelsen om Göteborg och det utvecklingssprång vi befinner oss i.

Infrastruktur och tillgänglighet

Åtgärden på infrastrukturens område är viktiga och belyser vikten av våra två viktigaste logistiknav, Landvetter flygplats och Göteborgs hamn. Att betona stadens närmast världsledande roll inom hållbara transporter och mobilitet och hur detta kan integreras i stadens utveckling är helt rätt i tiden. Vi vill här betona att om Göteborgs Hamn ska fungera som det logistiknav för hela Norden som nämns i programmet så bygger det på att Göteborgs Hamn har en stabilitet gällande

grundläggande tillförlitlighet som dessvärre saknats under lång tid. Samt att hamnen har möjlighet att genomföra ständiga effektiviseringar för att bättre möta kundernas behov.

Vi anser också att det hade varit önskvärt att betona vikten att Göteborgs stad aktivt arbetar för ökade infrastrukturinvesteringar i denna del av landet för att möjliggöra regionpendling mellan Västsveriges två största städer: Göteborg-Borås och en järnväg till Landvetter flygplats. Detta är helt avgörande för näringslivets utveckling i Västsverige. Vi saknar också en diskussion kring den nära regionala pendlingen till såväl Uddevalla som Varberg. Här bedriver vi också idag ett mycket aktivt arbete.

Markberedskap och fysisk planering

På detta område bedömer vi åtgärderna som väl prioriterade och avvägda med tillägg att också bostadsbyggandet bör betonas tydligare här. Det är inte bara planering för kontor som är viktigt här utan minst lika viktigt är att programmet betonar vikten av att snabbare bygga bostäder för att underlätta för näringslivet. Vidare efterfrågar vi mer konkreta åtgärder kring hur markförsörjningen ska anpassas efter näringslivets behov.

Företagsklimat

Att förbättra företagsklimatet är enligt vår mening en av de främsta utmaningar där staden har störst förbättringspotential. Vi anser också att åtgärderna lägger fokus på det som krävs för att förbättra stadens position. Särskilt åtgärden att stadens relevanta beslut ska innehålla en analys kring hur näringslivet påverkas är välkommen och central för att stadens beslut ska gå i samklang med näringslivets behov och förutsättningar. Vi vill särskilt betona vikten av att programmet på det här området går från ord till handling. Vi bedriver idag ett aktivt arbete med att förbättra företagsklimatet utifrån våra medlemmars behov där en stor del ligger i att informera politiker och tjänstemän om näringslivets förutsättningar i regionen. Vi är också en mötesplats för politiker som möjliggör en större förståelse också hos näringslivet för politikens villkor.

Innovationskraft

Detta område är mycket relevant för att säkerställa regionens konkurrenskraft. Åtgärderna som föreslås är också viktiga för att främja utvecklingen i regionen. Vi ser dock en potential till ytterligare konkretion. Särskilt åtgärden kring att satsa på kreativa näringar som katalysator för innovation upplever vi som allt för översiktlig. Vi vill betona att programmet på det här området och även mer generellt bör fungera främst som understödjande för näringslivet. Det är inte stadens uppgift att skapa innovativa företag eller att driva den här utvecklingen. Däremot är det viktigt att staden deltar i samarbeten mellan exempelvis näringslivet och akademien.

Indikatorer på framsteg

Indikatorerna för att följa upp arbetet upplever vi väl täcker in de mål programmet vill uppnå. Även om de direkta effekterna av programmet blir svåra att mäta så kommer indikatorerna förhoppningsvis visa om arbetet med att stärka näringslivets förutsättningar går åt rätt håll fram till 2035. Göteborg måste prestera bättre i jämförelser av näringslivsklimatet både i SKL:s ranking och i Svenskt Näringslivs ranking av det lokala företagsklimatet.

Vad gäller genomförande och uppföljning tycker vi överlag att arbetsordningen är god och att målen löpande stäms av upplever vi som mycket viktigt för att programmet ska kunna ge effekt men också för att programmet löpande ska kunna integreras i stadens arbete inom flera nämnder och bolag.

De åtgärder som inte nämns i programmet, som vi anser vara av största vikt för näringslivets utveckling, såsom bostäder och kollektivtrafik är vi oroliga kommer falla mellan stolarna i

uppföljningen av det näringslivsstrategiska programmet. Vi anser att det är av stor vikt att också bostadsbyggande och kollektivtrafik finns med i det näringslivsstrategiska programmet och följs upp i genomförandeskedet.

Det mest avgörande för att programmet ska leda till handling är att staden tar till sig näringslivets förutsättningar och behov i alla delar och att staden ser detta arbete som en helhet som planeras och följs upp gemensamt.

Det är helt centralt att alla delar av staden tar till sig av hur exempelvis detaljstyrning hämmar näringslivets utveckling. Där i ligger också stabila, förutsägbara och långsiktiga spelregler för näringslivet. Om programmet kan leda till en ökad insikt gällande detta så har det goda förutsättningar att ge resultat.

Avslutande kommentarer

Attityden till näringslivet behöver förändras. Att denna strategi nu kommer till är ett steg i rätt riktning men inte tillräckligt. Staden måste våga ta tag i målkonflikter för att kunna ha ett effektivt samarbete med näringslivet. Det behöver finnas en samstämmighet i staden kring vad som gäller för att skapa långsiktighet. Det är ohållbart att exempelvis byggandet av nya bostäder eller kontor stannar upp mitt i processen för att nämnder och bolag inte kommit överens från början. Vidare är det centralt att tydliggöra de olika roller som staden och näringslivet har.

Om staden inte i samarbeten med näringslivet uppmärksammar och hanterar de målkonflikter som finns så blir samarbeten varken effektiva, önskvärda eller framgångsrika.

För att programmet ska leda till handling är det alltså helt centralt att attityderna förändras och målkonflikter erkänns. Samt att tydliggöra de olika roller staden respektive näringslivet har i utvecklingen av regionen. På detta sätt skapar vi ett effektivt, fruktbart samarbete mellan staden och näringslivet och ger förutsättningar för ett välmående och växande näringsliv i regionen.

Johan Trouvé, Vd

Stefan Gustavsson, Näringspolitisk chef

Västsvenska Handelskammaren